แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้

Operational Approach of Morality and Ethics Promotion of Students with learning Disabilities of Disability Specific Schools, Special Education Bureaus in the South

[1]**พรปรีณัน พสุนธราธรรม** Phonprinan Phasuntharatham
[2]**เชาวนี แก้วมโน** Chaowanee Kaewmano
[12]คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
[12]Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University
[1]Corresponding author, e-mail: Namkhing.pp@gmail.com

Received May 29, 2023; **Revised** November 6, 2023; **Accepted:** December 5, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สูงสุด คือ ด้านการวางแผน รองลงมา คือ ด้านการปรับปรุง ด้านการดำเนินงานตามแผน และด้านการตรวจสอบ ตามลำดับ 2. แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ มีดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการดำเนินงานตามแผน 3) ด้านการตรวจสอบ 4) ด้านการปรับปรุง

คำสำคัญ: คุณธรรมจริยธรรม; นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา; โรงเรียนเฉพาะความพิการ

Abstract

The objectives of this research study were 1. To study about the problems of operational approach of morality and ethics promotion of students with intellectual disabilities of disability specific schools, Special Education Bureaus in the south. 2. To study the operational approach of morality and ethics promotion of students with intellectual disabilities of disability specific schools, Special Education Bureaus in the south. This research is mixed methods research. The sample was 165 of administrators, teachers as well as teachers who responded morality and ethics promotion of students with intellectual disabilities of disability specific schools, Special Education Bureaus in the south. This research was collected the data by a questionnaire and interviewed.The statistics were used for data analysis using frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. It was found that 1. The problems of operational approach of morality and ethics promotion of students with intellectual disabilities of disability specific schools, Special Education Bureaus in the south on the whole were in medium levels considered each aspect, planning was in high level, improvement, Implementation of the plan aspect and inspection respectively. 2. The operational approach of morality and ethics promotion of students with intellectual disabilities of specific schools, Special Education Bureaus in the south on the whole were in high levels considered each aspect, administration and management were 1) Planning 2) Implementation of the plan 3) Inspection 4) Improvement.

Keywords: Morality and Ethics; Students with Intellectual Disabilities; Disability Specific School

บทนำ

ในสภาพสังคมปัจจุบัน ปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ของบุคคล ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ โดยมีเสียงสะท้อนจากองค์กรต่างๆ ในสังคมว่าปัญหาหรือภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน เกิดจากการที่บุคคลขาดคุณธรรม จริยธรรม สาเหตุเพราะประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการเงินเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินและการคลัง ของประเทศอย่างมากส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุอย่าง เห็นได้ชัด ทิศทางของการพัฒนานั้นก็มิได้เป็นไปอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทั้งด้านคนและวัตถุ เพราะการพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เน้นเรื่องวัตถุอุปกรณ์อย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจของคนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดี ได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศจำนวนมาก ผลของการพัฒนาเหล่านี้ จึงเป็นที่มาของปัญหาสังคมปัจจุบันที่จะทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่ง

เป็นอนาคตของประเทศชาติกำลังประสบปัญหาสังคมหลายด้านที่รุมล้อมเด็กเยาวชน ผู้เรียน นักศึกษา ทำให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ขาดระเบียบวินัย และขาดคุณธรรม จริยธรรม

ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ได้กำหนดให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของคนพิการ ให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์ คือ พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตร และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ อีกทั้งได้ระบุเป้าประสงค์ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คือ คนพิการและเด็กด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต รวมถึงคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ และจำเป็นมาก ภาระหน้าที่ในการสร้างสมดุลทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่บุคคลและสังคม กระทำได้โดยกระบวนการทางการศึกษาต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก และเยาวชน โดยเฉพาะสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่อนข้างยาก และซับซ้อนกว่าเด็กปกติ ในความเป็นจริงและโรงเรียนเฉพาะความพิการได้ดำเนินการจัดโครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ผลที่พบคือ ผู้เรียนบางส่วนยังขาดคุณธรรม จริยธรรม และมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา ค้นคว้า จากเอกสาร งานวิจัย ต่างๆ ถึงกระบวนการทำงานในการดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมของสถานศึกษาแล้วพบว่า แนวคิดวงจรเดมมิ่ง PDCA (Plan-Do-Check-Act) ที่นิยมใช้ในการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งตรงกับ Plan 2) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งตรงกับ Do 3) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งตรงกับ Check และ4) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาและจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ซึ่งตรงกับ Act ทำให้การดำเนินงานการประกันภายในสถานศึกษามีการทำงานเป็นขั้นตอน มีระบบ ตรวจสอบได้จนประสบผลสำเร็จ

การนำกระบวนการดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อย่างเป็นระบบ ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอน หาแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มยิ่งขึ้น ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และส่งผลให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ ตั้งแต่วัยอนุบาล จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการส่งเสริมให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม อย่างมีประสิทธิภาพ ประสบผลสำเร็จ ผู้เรียน ไม่เป็นภาระของสังคม สามารถออกไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และประเทศชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ของการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้

2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยแบบผสานวิธี ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) คือการวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่สอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ จาก 5 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 284 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งสิ้น จำนวน 165 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ และแบบสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.99

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามในรูปแบบ Google Form ไปยังโรงเรียนเฉพาะความพิการที่สอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ จำนวน 5 โรงเรียน รับแบบสอบถามคืน แล้วตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทั้งการเข้าไปสัมภาษณ์ที่โรงเรียนโดยตรง และสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ จำนวน 5 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ในโรงเรียนเฉพาะความพิการที่สอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ ดำเนินการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสังเคราะห์และหาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ในโรงเรียนเฉพาะความพิการที่สอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ 1 สภาพปัญหา ของการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ พบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรม จริยธรรมของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.48, SD = .54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน (Plan) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.55, SD = .49) รองลงมา คือ ด้านการปรับปรุง (Act) อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.54, SD = .67) ด้านการดำเนินการ (Do) อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.47, SD = .54) และด้านการตรวจสอบ (Check) อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.37, SD = .45 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

n = 165

	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	SD	ระดับ
1	ด้านการวางแผน (Plan)	3.55	.49	มาก
2	ด้านการดำเนินการ (Do)	3.47	.54	ปานกลาง
3	ด้านการตรวจสอบ (Check)	3.37	.45	ปานกลาง
4	ด้านการปรับปรุง (Act)	3.54	.67	มาก
	รวม	**3.48**	**.54**	**ปานกลาง**

2. ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรม จริยธรรมของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ ด้านการวางแผน (Plan) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.55, SD = .49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือบุคลากรในสถานศึกษา ขาดความร่วมมือในการวางแผนร่วมกันกำหนดโครงการและการพัฒนาวิธีการ ขั้นตอน หรือกิจกรรมใหม่ๆ ในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ($\overline{X}$ = 3.88, SD = .81) รองลงมาคือ สถานศึกษาวางแผนจัดสรรงบประมาณการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ไม่เพียงพอต่อ การดำเนินงาน ($\overline{X}$ = 4.47, SD = .70) และสถานศึกษาขาดการวางแผนในการทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้นจาก การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ที่ผ่านมา และวางแผนพัฒนา ($\overline{X}$ = 3.65, SD = .80) ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนด เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของ การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ($\overline{X}$ = 3.34, SD = .96) ด้าน การดำเนินการ (Do) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.47, SD = .54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม

จริยธรรมของผู้เรียน ก่อนการดำเนินงานแต่ละโครงการ ($\overline{X}$ = 3.85, SD = .74) รองลงมาคือ การจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนแต่ละโครงการไม่มีความหลากหลายและแปลกใหม่ ($\overline{X}$ = 3.81, SD = .68) และ สถานศึกษาไม่มีการนิเทศติดตามระหว่างการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ($\overline{X}$ = 3.76, SD = .75) ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือสถานศึกษาไม่มีการกระตุ้นให้บุคลากรทุกคนดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ($\overline{X}$ = 3.18, SD = .84) ด้านการตรวจสอบ (Check) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.37, SD = .45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินผลตามแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ไม่มี ความหลากหลาย ($\overline{X}$ = 3.82, SD = .70) รองลงมาคือ การจัดระบบติดตาม/ตรวจสอบและประเมินผลของการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ของสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ = 3.81, SD = .67) และ สถานศึกษาไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน เป็นลายลักษณ์อักษร ($\overline{X}$ = 3.79, SD = .68) ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาไม่มีการจัดทำรายงานผลการประเมินการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน เผยแพร่กับทุกภาคส่วน ($\overline{X}$ = 2.92 , SD = .89) ด้านการปรับปรุง (Act) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.54, SD = .67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาไม่มีการสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป ($\overline{X}$ = 4.07, SD = .91) รองลงมาคือ สถานศึกษาไม่มีการรายงานผล การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\overline{X}$ = 3.79, SD = .66) และ บุคลากรในสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ($\overline{X}$ = 3.64, SD = .76) ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาไม่มีการนำจุดอ่อนจากผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ในครั้งต่อไป ($\overline{X}$ = 3.16, SD = .95) ดังตารางที่ 3

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	SD	ระดับ
ด้านการวางแผน (Plan)			
1 บุคลากรในสถานศึกษา ขาดความร่วมมือในการวางแผนร่วมกันกำหนดโครงการและการพัฒนาวิธีการ ขั้นตอนหรือกิจกรรมใหม่ๆ ในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	3.88	.81	มาก
2. สถานศึกษาวางแผนจัดสรรงบประมาณการดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน	3.77	.82	มาก

	3. สถานศึกษาขาดการวางแผนในการทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนที่ผ่านมา และวางแผนพัฒนา	3.65	.80	มาก
	การดำเนินงานตามแผน (Do)			
1	สถานศึกษาไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ก่อนการดำเนินงานแต่ละโครงการ	3.85	.74	มาก
2	การจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนแต่ละโครงการไม่มีความหลากหลายและแปลกใหม่	3.81	.68	มาก
3	สถานศึกษาไม่มีการนิเทศติดตามระหว่างการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	3.76	.75	มาก
	ด้านการตรวจสอบ (Check)			
1	วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินผลตามแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ไม่มีความหลากหลาย	3.82	.70	มาก
2	การจัดระบบติดตาม/ตรวจสอบและประเมินผลของ การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนของสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ	3.81	.67	มาก
3	สถานศึกษาไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน เป็นลายลักษณ์อักษร	3.79	.68	มาก
	ด้านการปรับปรุง (Act)			
1	สถานศึกษาไม่มีการสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป	4.07	.91	มาก
2	สถานศึกษาไม่มีการรายงานผล การปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.79	.66	มาก
3	บุคลากรในสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	3.64	.76	มาก

วัตถุประสงค์ 2 แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ พบว่า

ผลการวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ มีดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Plan)

1.1 บุคลากรในสถานศึกษา ขาดความร่วมมือในการวางแผนร่วมกันกำหนดโครงการและการพัฒนาวิธีการ ขั้นตอน หรือกิจกรรมใหม่ๆ ในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ควรมีแนวทางในการดำเนินงาน คือ ต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึง ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมที่มีต่อผู้เรียน ผู้ดำเนินงาน และสถานศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาควรมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน มีการประชุมชี้แจง และขอบข่ายงาน บทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินกิจกรรม และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้บุคลากร รักนักเรียน รักเพื่อนร่วมงาน และรักองค์กร

1.2 สถานศึกษาวางแผนจัดสรรงบประมาณการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลของการใช้งบประมาณในปีที่ผ่านมา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ หรือขออนุมัติใช้เงินอุดหนุนเหลือจ่ายโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการดำเนินงาน หรือจัดหางบประมาณจากภายนอก เพื่อใช้ในการดำเนินงาน รวมถึงกำชับและควบคุมการใช้งบประมาณให้คุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและสถานศึกษา รวมทั้งมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

1.3 สถานศึกษาขาดการวางแผนในการทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ที่ผ่านมา และวางแผนพัฒนา มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ สถานศึกษาควรมีการวางแผนทบทวนปัญหาการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาทุกครั้ง และถอดบทเรียนนำข้อดีมาพัฒนาต่อยอด และนำข้อเสียมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนางานในครั้งต่อไป

2. ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do)

2.1 สถานศึกษาไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ก่อนการดำเนินงานแต่ละโครงการ มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ สถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบ ก่อนการดำเนินงานในแต่ละโครงการ/กิจกรรม และมีการประชุมชี้แจง/ทบทวน บทบาทหน้าที่ ก่อนการดำเนินงาน อีกทั้งควรมีการแต่งตั้งหัวหน้างานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นผู้ให้ปรึกษา คำแนะนำ ให้กับผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรม

2.2 การจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนแต่ละโครงการไม่มีความหลากหลายและแปลกใหม่ มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้เสนอความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ และแปลกใหม่ และมีการกระจายงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้มีผู้รับผิดชอบอย่างหลายหลาก เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ๆ ในการจัดกิจกรรม รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาควรชี้แจงให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ/วิธีการจัดกิจกรรมให้แปลกใหม่ น่าสนใจ

2.3 สถานศึกษาไม่มีการนิเทศติดตามระหว่างการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศติดตามระหว่างการดำเนินงาน เพื่อให้คำปรึกษา/แนะนำได้ทันท่วงที แบบตรงไปตรงมาอย่างกัลยาณมิตร อีกทั้งสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งหัวหน้างานส่งเสริคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นผู้ประสานงาน ดูแล ให้ปรึกษาคำแนะนำ แก่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรม

3. ด้านการติดตามและตรวจสอบ (Check)

3.1 วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินผลตามแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ไม่มีความหลากหลาย มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ สถานศึกษาควรใช้วิธีการ/เครื่องมือในการประเมินผลหลากหลาย สะดวก และทันสมัย คณะกรรมการประเมินผลควรมีการศึกษาวิธีการในการเก็บข้อมูลให้มีความถูกต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

3.2 การจัดระบบติดตาม/ตรวจสอบและประเมินผลของการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ของสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับขั้นตอน กระบวนการ ในการจัดระบบติดตาม/ตรวจสอบและประเมินผล ให้เห็นผลเป็นรูปธรรม และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม/ตรวจสอบและประเมินผลของการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน รวมทั้งคณะกรรมการติดตาม/ตรวจสอบและประเมินผล ควรได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบติดตาม/ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

3.3 สถานศึกษาไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน เป็นลายลักษณ์อักษร มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม และการรวบรวมข้อมูล และรายงานผลการติดตาม/ประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ครบถ้วน และสม่ำเสมอ

4. ด้านการพัฒนา/ปรับปรุง (Act)

4.1 สถานศึกษาไม่มีการสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ สถานศึกษาควรมีการรวบรวมข้อมูลจากการประเมินผลการดำเนินงานมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ส่งเสริมพัฒนาต่อยอดข้อดี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในปีต่อไป และมีการประชุม ชี้แจงเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในปีต่อไปให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คำปรึกษา แนะนำ และกระตุ้นให้บุคลากรทุกคนร่วมกันแสดงออกทางความคิดเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานใหม่ๆ

4.2 สถานศึกษาไม่มีการรายงานผล การปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการติดตาม ตรวจสอบรายงานผลการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานจากผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดทำรายงานผลการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

4.3 บุคลากรในสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน มีแนวทางในการดำเนินงาน คือ สถานศึกษาควรมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในฝ่ายต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม และมีการประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงานทุกคน รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษาเมื่อพิจารณาปัญหาในการดำเนินงานสูงสุดของงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนแต่ละด้านมีดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน (Plan) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นระดับสูงสุด คือ บุคลากรในสถานศึกษา ขาดความร่วมมือในการวางแผนร่วมกันกำหนดโครงการและการพัฒนาวิธีการ ขั้นตอน หรือกิจกรรมใหม่ๆ ในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรผู้รับผิดชอบ หรือคณะกรรมการดำเนินงาน ยังขาดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของ การวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียน ซึ่งอาจทำให้การมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผน ความเข้าใจและ ร่วมกันศึกษาแผนในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญนภา ลายน้ำเงิน ที่มีผลการวิจัยถึงปัญหาด้านการวางแผนที่เกิดขึ้นระดับสูงที่สุด คือ ด้านการวางแผนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมค่อนข้างน้อย (เพ็ญนภา ลายน้ำเงิน, 2559) และสอดคล้องกับสิทธิศักดิ์ แก้วทา ที่พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม และต้องมี ส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรม (สิทธิศักดิ์ แก้วทา, 2555)

1.2 ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นระดับสูงสุด คือ สถานศึกษาไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ก่อนการดำเนินงานแต่ละโครงการ อาจเป็นเพราะ มีบุคลากรที่ได้รับบรรจุเข้ารับราชการใหม่ หรือสับเปลี่ยน โยกย้ายตำแหน่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก จึงยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนตามบริบทของโรงเรียนการจัดอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ปฏิบัติงาน จึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นมากในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับสมศรี พิชัยธรรม ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานสังกัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดตาก แนวทางการพัฒนา ควรมีการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานโดยคำนึงถึงความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร มีการวางแผนการพัฒนาบุคลากร ร่วมกัน (สมศรี พิชัยธรรม, 2544)

1.3 ด้านการตรวจสอบ (Check) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นระดับสูงสุด คือ วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินผลตามแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ไม่มีความหลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

คณะกรรมการดำเนินงาน/ผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลการดำเนินงาน มีจำนวนไม่เพียงพอ หรือยังขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือประสบการณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลตามแผนการดำเนินงาน จึงทำให้วิธีการเก็บข้อมูลยังไม่มีความหลายหลาย หรือไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรสอดคล้องกับสิทธิศักดิ์ แก้วทา ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าไม่มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนและได้เสนอแนวทางการพัฒนาของ สถานศึกษาด้านการติดตามและประเมินผลว่าควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ให้ชัดเจนเหมาะสม (สิทธิศักดิ์ แก้วทา, 2555)

1.4 ด้านการปรับปรุง (Act) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นระดับสูงสุด คือ สถานศึกษาไม่มีการสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษายังไม่มีการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเป็นระบบ อีกทั้ง ครู บุคลากรในสถานศึกษามีภาระงานมาก จึงทำให้ไม่มีการสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอรอุมา โตประเสริฐ ที่ศึกษาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาไม่มีการวิเคราะห์และสรุป รวบรวมผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนแต่ละขั้นตอน ขาดการการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับปรุง/แก้ไขแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และขาดความรู้ในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน (อรอุมา โตประเสริฐ, 2562)

2. แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ ทั้ง 4 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Plan) สถานศึกษาควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงประโยชน์ในการดำเนินดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่มีต่อผู้เรียน อีกทั้งสถานศึกษาควรมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน รวมทั้งมีการประชุมชี้แจง ขอบข่ายงาน บทบาทหน้าที่ ในการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานและการแสดงความคิดเห็น สอดคล้องกับทรงศักดิ์ สารรัตน์ ที่มีผลการวิจัยว่าผลการหาแนวทางการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนหนองซนพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 ประกอบด้วย 1) ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจแนวทางการดำเนินการวิจัยและเสนอสภาพปัจจุบัน ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ 2) ศึกษาเอกสารประชุมระดมสมองเพื่อสร้างองค์ความรู้ 3) ดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมตามกิจกรรมและโครงการที่กำหนดไว้ตามแผน 4) นิเทศติดตามผล และเก็บรวบรวมข้อมูล (ทรงศักดิ์ สารรัตน์, 2553)

2.2 ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) สถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบ รวมทั้งประชุมชี้แจง/ทบทวน บทบาทหน้าที่ ก่อนการดำเนินงาน และมีการกระจายงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้มีผู้รับผิดชอบอย่างหลายหลาก เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและจัดรูปแบบของกิจกรรมที่แปลกใหม่ สร้างสรรค์ และน่าสนใจ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศติดตามระหว่างการดำเนินงาน เพื่อให้คำปรึกษา/แนะนำอย่างกัลยาณมิตร สอดคล้องกับสิทธิศักดิ์ แก้วทา ที่มีผลการวิจัยว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม และต้องมี ส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรม (สิทธิศักดิ์ แก้วทา, 2555)

2.3 ด้านการตรวจสอบ (Check) สถานศึกษาควรมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน อย่างชัดเจน และ ใช้วิธีการ /เครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย สะดวก และทันสมัย มีความถูกต้อง สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และศักยภาพของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับขั้นตอน กระบวนการ ในการจัดระบบติดตาม/ตรวจสอบและประเมินผล รวมทั้งการรายงานผลการการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ถูกต้อง ครบถ้วน ให้เห็นผลเป็นรูปธรรม อย่างสม่ำเสมอ

2.4 ด้านการปรับปรุง (Act) สถานศึกษาควรมีการรวบรวมข้อมูลจากการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อมาประชุม ชี้แจง วิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และส่งเสริมพัฒนาต่อยอดข้อดี ให้การดำเนินงานในปีต่อไปมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษา แนะนำ กระตุ้น ติดตาม ตรวจสอบรายงานผลการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไข และหาแนวทางหรือรูปแบบในการดำเนินกิจกรรมให้มีความแปลกใหม่ และดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอุมา โตประเสริฐ ที่มีผลการวิจัยว่า สถานศึกษาต้องวิเคราะห์ผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนแต่ละขั้นตอนตามตามโครงสร้างงาน และวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย สภาพปัญหา ความต้องการ จากนั้น สรุปรวบรวมผลการวิเคราะห์ จัดทำเป็นฐานข้อมูล นำไปปรับปรุง/แก้ไขการวางแผนการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้ยืดหยุ่น และต่อเนื่อง (อรอุมา โตประเสริฐ, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพประกอบ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

บทสรุป

บทสรุปจากการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือด้านการวางแผน (Plan) รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุง (Act) ด้านการดำเนินการ (Do) และด้านการตรวจสอบ (Check) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน คือ 1) บุคลากรในสถานศึกษา ขาดความร่วมมือในการวางแผนร่วมกันกำหนดโครงการและการพัฒนาวิธีการ ขั้นตอน หรือกิจกรรมใหม่ๆ ในการดำเนินงาน 2)

สถานศึกษาไม่มีการสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป 3) สถานศึกษาไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานก่อนการดำเนินงานแต่ละโครงการ 4) วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินผลตามแผนการดำเนินงานไม่มีความหลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดการประชุม ชี้แจง เพื่อให้ ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนัก และเห็นถึงความสำคัญ รวมถึงประโยชน์ในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่มีต่อผู้เรียน ตนเอง และสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาควรมีการจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และประชุมชี้แจง/ทบทวน บทบาทหน้าที่ ก่อนการดำเนินงาน รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและจัดรูปแบบของกิจกรรมที่แปลกใหม่ และสร้างสรรค์

1.3 สถานศึกษาควรติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน อย่างชัดเจน โดยใช้วิธีการ /เครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย สะดวก และทันสมัย สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และศักยภาพของผู้เรียน

1.4 สถานศึกษาควรมีการประชุม ชี้แจง ข้อมูลจากการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อมา วิเคราะห์ สังเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาการดำเนินงานในปีต่อไปมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน

2.3 ควรศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไขการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน จากองค์ประกอบด้านอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565 จาก https://www.moe.go.th/backend/.

ทรงศักดิ์ สารรัตน์. (2553). การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนหนองซนพิทยาคม. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).* มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

เพ็ญนภา ลายน้ำเงิน. (2559). แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).* มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สมศรี พิชัยธรรม. (2544). การพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก. *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).* กำแพงเพชร: สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.

สิทธิศักดิ์ แก้วทา. (2555). แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมจังหวัดพิจิตร. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).* มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อรอุมา โตประเสริฐ. (2562). แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).* มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี